

talelser løde: „Jeg ved meget vel, at de Forslag, vi have stillet, ikke ville blive vedtagne af Flertallet i denne Sal . . . Men vi stille vore Forslag alligevel for at betegne vor Stilling *baade nu og i Fremtiden*. Selv om de blive forkastede, staa de dog som et Vidnesbyrd om, at den Retning, som hidtil i en Menneskealder har krævet Nedgang paa disse Omraader til Fordel for Reformere i produktiv Retning her i Samfundet, endnu ikke er død i vort Land, men at den lever ude i Folket, lige saavel som den er repræsenteret her i Rigsdagen“. Man ser, at den ærede Kultusminister byggede fuldstændig paa, hvad der fra Venstres Side var arbejdet for i den forud gaaende Menneskealder og betegnede Venstres Stilling som en Rettesnor for, hvad det vilde gøre baade da og ogsaa i Fremtiden, og det selv om Forslaget skulde blive forkastet, hvad de naturligvis vidste, at det vilde blive. Det var en principiel Stilling, Venstre indtog, og den skulde vise, at den Retning, som Venstre havde arbejdet paa i en Menneskealder, levede ude i Befolkningen og ogsaa paa Rigsdagen. — Den 17. Januar 1899 talte den ærede Kultusminister ligeledes om Venstres militære Foranstaltninger, foranlediget ved, at Ministeriet Hørring havde brugt 500,000 Kr. uden Bevilling til Ammunition i Anledning af den spansk-amerikanske Krig. Den ærede Kultusminister udtalte sig skarpt derom, og Folketinget protesterede ligeledes skarpt derimod og forkastede den Tillægsbevilling, som Ministeriet Hørring fremkom med senere. Den ærede Kultusminister udtalte sig paa følgende Maade: „Vi kunne ikke værne vor Neutralitet, og vi maa gøre os klart, at det ikke kan nytte, at vi ville gøre det, vi maa ikke bilde os noget saadant ind. Vor Neutralitet kan blive krænket af en os ganske overlegen Magt, og selv om vi saa have rustet os af al vor Evne, ja endogsaa over Evne, vil det dog ikke være muligt for os nogen Sinde at afvise en saadan Krænkelser af vor Neutralitet eller slaa et saadant Angreb tilbage. Nej, hvad vi kunne gøre og ogsaa bør gøre er, at vi have vore Sager saaledes indrettede, at vi kunne *konstatere* vor Neutralitet“. Det ærede Medlem tilføjede, at vi i saa Henseende ikke kunne gøre andet end at appellere til andre Magter og vise, at vi vare de overfaldne —, hvis et Overfald skulde finde Sted. Og det ærede Medlem udtalte, at vi skulde indrette vort Forsvarsvæsen saaledes, at en

fremmed Magt ikke med en Haandfuld Folk eller f. Eks. med et enkelt Skib skulde kunne komme og slaa os til Jorden, men det skal jeg ikke komme nærmere ind paa, da et saadant Tilfælde vel aldrig vil foreligge. Thi hvis nogen Magt vil sætte sig i Besiddelse af København, kommer den ikke hertil med et enkelt Skib, det kunne vi være ganske rolige for. Hovedsagen er, at det var den ærede Kultusministers Mening, at vi ikke kunde forsvare vor Neutralitet, selv om vi rustede os over vor Evne, og det er selvfølgelig fuldkommen rigtigt. Det, vi kunne gøre, er at *konstatere* vor Neutralitet, konstatere at vi ikke ville være med til internationale Slagsmaal, som etableres af Stormagterne. Jeg kommer saa til de sidste Dage.

Det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) udtalte ved Finanslovens 2den Behandling: „Mit Standpunkt er altsaa det, at indtil vi komme til paa Grundlag af Kommissionens Behandling af denne Sag at tage Standpunkt til den, maa Fæstningen blive som den er, og Venstre kan ikke gaa med til og ikke billige en stykkevis Færdiggørelse af Københavns Befæstning.“ Det ærede Medlem henviser her til den militære Kommission. Men før vi havde den, havde det ærede Medlem udtrykkelig taget Standpunkt for Sløjfning af Københavns Befæstning. Den 23. Januar 1896 udtalte han: „at det heldigste vilde være, at Fæstningen blev revet ned, og at vor Hovedstad opnaaede den Fordel, som det baade af økonomiske og rimeligvis ogsaa af rent militære Hensyn vilde være, at den igen blev en aaben By.“ Det ærede Medlems principielle Standpunkt til Sagen er altsaa en Nedrivning af Befæstningen, for at København atter kan blive en aaben By, hvilket naturligvis vilde være det eneste, som København og vort Land kunde være tjent med. Jeg har villet citere disse Udtalelser, fordi jeg synes, at de klargøre, hvorledes Venstre har stillet sig i hele den lange Tid, hvori det har staaet som Opposition til Højre, og at Venstre i Virkeligheden, saa længe det var i Opposition, ja endogsaa efter den Tid, ifølge det ærede Medlems Udtalelser for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle), endnu staaer paa det Standpunkt at vilde kæmpe paa samme Maade som tidligere, navnlig mod Befæstningen. Spørgsmaalet er nu, hvorledes Venstre i Virkeligheden har stillet sig. Jeg og mange med mig havde ventet, at da Venstre kom til Magten, vilde et af dets første Skridt være at træffe Foranstaltning